

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 590/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 2Tos/72/2025-61 z 19. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 2Tos/72/2025-61 z 19. augusta 2025. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie označených článkov ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, vrátiť vec na nové konanie krajskému súdu a ustanoviť mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nemajetnosti.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že bol rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 3T/28/2022 zo 7. septembra 2022 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1To/94/2022 z 25. októbra 2022 uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona v znení účinnom do 30. apríla 2022, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň bol sťažovateľovi uložený trest prepadnutia veci, ochranný dohľad v trvaní 2 rokov a taktiež ochranné protitoxikomanické

liečenie ambulantnou formou. Sťažovateľ sa návrhom na obnovu konania domáhal opätovného preskúmania svojej právoplatne skončenej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 3T/28/2022, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 3Nt/43/2024 z 15. mája 2025 tak, že ho podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol. Krajský súd uznesením č. k. 2Tos/72/2025-61 z 19. augusta 2025 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3Nt/43/2024 z 15. mája 2025 ako nedôvodnú.

3. Sťažovateľ rozporoval napadnuté uznesenie krajského súdu v štyroch rovinách.

4. V rámci prvej roviny sťažovateľ vychádzal pri názore o nesprávnej interpretácii § 438j Trestného zákona zo znenia zákona č. 40/2024 Z. z., ktorým sa rozsiahlo novelizoval Trestný zákon, a táto zásadná zmena podstatným spôsobom zasiahla do „*trestnej politiky štátu na základe spoločenskej požiadavky*“ a v dôsledku nej došlo „*k modifikácii trestania drogovej trestnej činnosti v snahe odstrániť drakonickosť niektorých ustanovení Trestného zákona, ktoré v minulosti spôsobili, že niektorým páchatelom drogovej trestnej činnosti boli ukladané mimoriadne kruté tresty*“. Sťažovateľ zároveň poukázal na to, že skorším zákonom č. 105/2022 Z. z. s účinnosťou od 1. mája 2022 došlo k inej zmene Trestného zákona, a to úprave trestných sadzieb drogovej trestnej činnosti právne kvalifikovanej podľa § 171 a § 172 Trestného zákona, keď aj táto zmena bola taktiež prijatá „*v snahe odstrániť prísnosť doterajšej právnej úpravy*“ a na túto zmenu nadväzovalo aj zákonné znenie § 438j Trestného zákona. Zastáva teda názor, že naostatok označené ustanovenie by sa malo použiť aj vo vzťahu k neskôr (od 6. 8. 2024) účinnej novelizácii Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z., pretože páchatelia drogovej trestnej činnosti, ktorí boli právoplatne odsúdení do účinnosti zmeny Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z., boli trestaní podľa prísnejšej právnej úpravy trestom odňatia slobody v rozmedzí 10 až 15 rokov odňatia slobody, zatiaľ čo páchatelia druhovo rovnorodej trestnej činnosti právoplatne odsúdení po účinnosti zmeny Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. boli trestaní podľa miernejšej právnej úpravy trestom odňatia slobody v rozmedzí 7 až 15 rokov odňatia slobody, čo je v príkrom rozpore s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 17 ods. 1 ústavy. Uvedený záver svedčí v prospech prípustnosti aplikácie zákonného ustanovenia § 438j Trestného zákona, ktoré „*sa vzťahuje aj na právnu úpravu prijatú v neskoršom období*“.

5. V ďalšej časti svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje aj na znenie § 438k ods. 7 Trestného zákona (s procesným výkonom podľa § 405b Trestného poriadku), ktorý definuje zánik trestnosti niektorých trestných činov podľa § 84 Trestného zákona a ktorého aplikácia by sa mala vzťahovať aj na situácie, keď síce nedošlo k zániku trestnosti činu, ale „*k miernejšej forme trestania*“.

6. V rámci tretej roviny sťažovateľ argumentoval v prospech prípustnosti retroaktívnej aplikácie neskoršej priaznivejšej právnej úpravy Trestného zákona, aj keď nadobudla účinnosť po nadobudnutí právoplatnosti dotknutého odsúdenia, a to v zmysle vyplývajúcom z aktuálnej rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie v rozhodnutí C-544/23 z 1. augusta 2025, ktorého závery sú aplikovateľné aj na trestné konanie napriek tomu, že bolo vydané v správnom súdnom procese, keďže „*vychádza z rovnakých zásad*“. Sťažovateľ, vychádzajúc z obsahu predmetného rozhodnutia, tvrdí, že „*pojmem páchatel tak ako je definovaný v čl. 50 ods. 6 Ústavy SR je potrebné vykladať v širších súvislostiach a zahrňa aj pojem odsúdených páchatelov trestných činov a na základe tejto skutočnosti je možné pripustiť aplikáciu novely TZ na už odsúdených páchatelov, čím sa odstráni dichotómia právnej úpravy trestania*“.

7. Vo štvrtej rovine argumentácie sťažovateľ, vychádzajúc zo zákonného znenia § 394 ods. 4 Trestného poriadku, konštatuje, že „*existencia výrazne miernejšej trestnej sadzby a jej kvalifikácia pod miernejšiu skutkovú podstatu spôsobuje, že pôvodne uložený trest je v zrejmom k závažnosti činu, alebo podmienkam páchatela.*“, čím je tak naplnená hypotéza právnej normy. Závery vyplývajúce z napadnutého uznesenia krajského súdu sú podľa sťažovateľa popretím podstaty a zmyslu právnej úpravy inštitútu obnovy konania, ktorého realizácia v podmienkach judikatúrne vymedzenej aplikačnej praxe nemá ostať nezmenená, a to najmä oproti konkrétne definovanej spoločenskej potrebe zmiernovania trestnej politiky štátu v podobe znižovania trestných sadzieb za spáchanie trestných činov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3Nt/43/2024 z 15. mája 2025, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na povolenie obnovy konania v právoplatne skončenej trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 3T/28/2022.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený

12. Konanie o povolenie obnovy konania teda pozostáva zo skúmania prípustnosti návrhu a skúmania odôvodnenosti návrhu. Súd tak najskôr skúma formálne náležitosti návrhu na povolenie obnovy konania (§ 399 ods. 1 Trestného poriadku), ďalej sa musí zaoberať tým, či navrhovateľ vo svojom návrhu tvrdí Trestným poriadkom predpokladané dôvody na povolenie obnovy konania, a konečne skúma odôvodnenosť návrhu, t. j. či sú uvádzané skutočnosti a dôkazy spôsobilé na to, aby bolo v obnovenom konaní možné dosiahnuť iné rozhodnutie vo veci (§ 394 Trestného poriadku; II. ÚS 111/2015). Pri posudzovaní odôvodnenosti návrhu na povolenie obnovy konania príslušný súd skúma, či sú navrhovateľom označené nové skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé zabezpečiť mu v obnovenom konaní priaznivejšie rozhodnutie. Potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu ku

skutočnostiam a k dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní. Osobitnú povahu majú dôvody konania podľa § 394 ods. 4 Trestného poriadku.

13. Krajský súd k námietke sťažovateľa o možnosti aplikácie neskoršej, preňho priaznivejšej právnej úpravy v dôsledku novelizácie Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. uviedol, že úmyslom zákonodarcu pri jej prijatí nebolo prehodnocovanie každého právoplatne uloženého trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený pred účinnosťou prijatej zmeny, teda pred 6. augustom 2024, čo možno vyvodíť aj zo znenia prechodného ustanovenia § 438k ods. 7 Trestného zákona, ktorý upravuje právnu situáciu výlučne v prípade, že došlo k právoplatnému uloženiu trestu pred účinnosťou novely Trestného zákona za čin, ktorý už nie je definovaný ako trestný čin. Podľa krajského súdu jediným prípadom, keď neskoršia zmena právnej úpravy odôvodňuje povolenie obnovy konania, je, ak by ústavný súd svojím rozhodnutím podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, ktoré by bolo považované za skutočnosť skôr neznámu podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku a § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde, vyslovil nesúlad niektorého ustanovenia tých právnych noriem, na základe ktorých bol vydaný právoplatný odsudzujúci rozsudok s ústavou, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, s ktorou vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. V sťažovateľovom prípade však o takýto prípad nejde, pričom čl. 50 ods. 6 ústavy síce upravuje časovú pôsobnosť trestnoprávnych hmotných noriem a táto je aj výslovne obsiahnutá v § 2 ods. 1 Trestného zákona, ale s výnimkou prípadu, ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony (a v tom prípade sa trestnosť činu posudzuje a trest ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší), sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase spáchania činu. Neskoršie znenie Trestného zákona pre obžalovaného priaznivejšie však možno aplikovať iba do konečného rozhodnutia o trestnom čine v trestnom konaní, t. j. do právoplatného skončenia veci, preto neskoršia zmena právnej úpravy po nadobudnutí právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku je z hľadiska posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu právne irelevantná a nemôže zakladať dôvod na jeho revíziu prostredníctvom návrhu na povolenie obnovy konania. Z novelizácie Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. síce vyplývala povinnosť súdu preskúmať skoršie právoplatné rozhodnutia, avšak iba tie, pri ktorých zanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona, ak uložený trest dosiaľ nebol vykonaný, čo nebol prípad sťažovateľa. S ohľadom na prezentované úvahy nepovažoval krajský súd argumentáciu sťažovateľa za právne relevantnú pre konanie o návrhu na povolenie obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku, v ktorom nemožno bez relevantných nových dôkazov či nových skutočností súdu skôr neznámych, ktoré sťažovateľ nepredložil, nanovo posudzovať trestnosť činu alebo primeranosť trestu uloženého v pôvodnom konaní na základe povolenia obnovy konania, a to napriek zmene právnej úpravy s účinnosťou od 6. augusta 2024.

14. Ústavný súd zvyrazňuje, že k nastolenej názorovej polemike sťažovateľa týkajúcej sa porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy (v spojení aj s čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti nedomáha) sa už vyjadroval, keď okrem uznesenia sp. zn. III. ÚS 587/2024 zo 7. novembra 2024, vo svojom ďalšom uznesení č. k. IV. ÚS 449/2025-6 z 26. augusta 2025 uzavrel, že „právny názor konajúcich súdov o tom, že zmena hmotnoprávnej úpravy, v danom prípade Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024 (zákon č. 40/2024 Z. z.) nie je takou

skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala obnovu konania, keďže aplikácia pre páchatel'a priaznivejšej právnej úpravy (§ 2 ods. 1 Trestného zákona, čl. 50 ods. 6 ústavy) je možná len do právoplatného skončenia trestnej veci, zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi ako všeobecných súdov, tak aj ústavného súdu. Dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je len tzv. derogačný nález ústavného súdu, keď je autoritatívne konštatovaný nesúlad hmotnoprávných predpisov, podľa ktorých sa rozhodlo v už právoplatne skončenej trestnej veci dotknutej osoby (ako to bolo napr. pri ukladaní výšky trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady posúdenej ako ústavnokonformnej nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011, v dôsledku ktorého došlo k strate účinnosti príslušnej časti Trestného zákona). Obnova konania v prípade rozhodnutia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy je pritom prípustná len vtedy, ak bolo takým rozhodnutím ústavného súdu pokryté výlučne alebo aj ustanovenie (ustanovenia), ktoré viedlo k odsúdeniu páchatel'a (obdobne § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Zmena Trestného zákona v rámci bežného legislatívneho procesu (nie na základe derogačného nálezu) teda nie je na obnovu konania použiteľná bez ohľadu na okolnosť, že je pre páchatel'a priaznivá, ak je jeho odsúdenie už v čase jej vykonania (nadobudnutia účinnosti) právoplatné (v opačnom prípade sa aplikácie použije na prvotné meritórne rozhodovanie).“. Na tomto základe je predmetná námietka sťažovateľa (vo štvrtej rovine jeho argumentácie) zjavne neopodstatnená v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, čo by sa do výroku tohto uznesenia premietlo v prípade, ak by bol právne zastúpený.

15. Poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-544/23 z 1. augusta 2025 (tretia rovina argumentácie) sťažovateľ uplatnil až v podanej ústavnej sťažnosti, keď v dôsledku absencie príslušnej námietky sťažovateľa sa ňou krajský súd (v časových intenciách rozhodovania) ani nemohol zaoberať, v dôsledku čoho tak nemôže byť v tomto kontexte napadnuté uznesenie krajského súdu konfrontované s námietkou sťažovateľa preskúmateľnou ústavným súdom, ktorý nie je ďalšou inštanciou prieskumu v rámci všeobecného súdnictva a posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia a jeho záverov. Námietka by tak musela byť uplatnená osobitným návrhom, ktorým by sa všeobecné súdy zaoberali v rámci inštančnej postupnosti ich rozhodovania, a až potom by ich závery mohli byť predmetom prieskumu ústavného súdu, inak je predmetná argumentácia mimo takého prieskumu, a to s konzekvenciou (v prípade právneho zastúpenia sťažovateľa v tomto konaní) nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde

16. Nad rámec primárnych dôvodov tohto rozhodnutia k tomu ústavný súd dodáva (rovnako tak aj napr. uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 503/2025-9 z 30. septembra 2025, body 24 až 28), že podstatou obnovy konania podľa § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku je vyvolanie opätovného rozhodovania na základe novoobjavených skutočností alebo dôkazov, ktoré ak by boli známe už v pôvodnom konaní, mohli odôvodniť iné rozhodnutie v pôvodnom právoplatne ukončenom konaní (viest' k takému záveru). Nejde teda o prieskum pôvodného rozhodnutia a predchádzajúceho mu konania v opravnom procesnom móde zisťovania skutkových alebo právo aplikačných (hmotnoprávných alebo procesných) nesprávností, ktorému v trestnom konaní zodpovedá riadny opravný prostriedok (odvolanie alebo sťažnosť) a mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie). V prípadoch popísaných v predchádzajúcej vete teda (oproti obnove konania) nejde o dodatočné zistenie niečoho (skutočnosti alebo dôkazu), čo ak by bolo známe už v čase pôvodného rozhodovania (pred jeho právoplatnosťou), rozhodlo by sa inak. Inými slovami, účel oboch

mimoriadnych opravných prostriedkov je rozdielny, pričom pri obnove konania ide o opravu rozhodnutia, nie však o opravu jeho chýb.

17. Určité špecifické výnimky oproti uvedenej, obsahovo rozdielnej charakteristike oboch procesných inštitútov sú pre obnovu konania zo špecifických dôvodov ustanovené v § 394 Trestného poriadku, avšak len taxatívne a bez možnosti ich výkladového rozširovania. Týkajú sa síce určitej skutočnosti, ktorá nastala až po právoplatnom ukončení pôvodného konania, avšak nemá faktickú povahu (nejde o skutočnosť alebo dôkaz v zmysle § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku), ale povahu právnú (aplikačnú a normatívnu).

18. Dôvodom na obnovu konania na základe právnych (iných než skutkových) okolností je podľa § 394 ods. 4 písm. a), b) Trestného poriadku len rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúce v konkrétnej veci porušenie ľudských práv alebo slobôd obvineného (keďže tento súd nie je kasačným súdom a obmedzí sa len na konštatáciu dotknutého porušenia práv), ako aj zmena zákona v dôsledku derogačného nálezu ústavného súdu (ostatne uvedený dôvod výlučne v súvislosti s neústavným podkladom pre skoršie rozhodnutie a v kontexte následného využitia účinkov čl. 50 ods. 6 ústavy v novom konaní). Dôvodom na obnovu konania teda nie je zmena zákona v otázke podstatnej pre pôvodné rozhodnutie, ktorá bola vykonaná po jeho právoplatnosti v bežnom legislatívnom procese.

19. Sťažovateľom označená judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ak by bola použiteľná ako argument na vykonanie prieskumu už právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, a ak áno, tak na vykonanie prieskumu ich určitého okruhu na základe spojenia s prvkom výkonu európskeho práva) by mohla byť takto použitá len vo vzťahu k prieskumu pôvodného právoplatného meritórneho rozhodnutia v dovolacom konaní podľa Trestného poriadku (a to pri kvalifikačnom použití zákona zmeneného po právoplatnosti dotknutého rozhodnutia). To však neplatí o konaní o obnove trestného konania (relevantné a výlučné dôvody povolenia obnovy konania, ktoré sú právnej povahy, sú popísané v predchádzajúcom odseku).

20. Sťažovateľom uplatnená námietka je preto mimo možnosti prieskumu ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu vydanému v konaní o obnove konania, v dôsledku čoho je kontextuálne (a ako vyplýva zo skoršej časti odôvodnenia, len pri jej zástupnom hodnotení) zjavne neopodstatnená [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]. To by v prípade, ak by bol sťažovateľ právne zastúpený, čo je zákonnou náležitosťou ústavnej sťažnosti, vyvolalo konzekvenciu jej odmietnutia z uvedeného dôvodu.

21. Sťažovateľ atakoval aj neaplikáciu prechodného ustanovenia § 438j Trestného zákona (prvá rovina argumentácie), pričom toto ustanovenie sa malo podľa sťažovateľa premietnuť do rozhodovania krajského súdu v sťažnostnom konaní v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania, a to v kontexte potreby skrátenia pôvodne uloženého trestu, pretože aj legislatívna zmena, ku ktorej dotknuté ustanovenie prislúcha, sa týka drogových trestných činov. Z hľadiska podstaty predmetnej námietky sťažovateľa je potrebné zvýrazniť, že § 438j Trestného zákona má povahu prechodného ustanovenia Trestného zákona a bolo prijaté výlučne v súvislosti s legislatívnou zmenou účinnou od 1. mája 2022, a to bez možného presahu do neskorších zmien Trestného zákona, teda aj aktuálnej zmeny v roku 2024, ktorú má sťažovateľ na mysli. Tento záver by v prípade riadneho právneho zastúpenia sťažovateľa vyvolal konzekvenciu odmietnutia námietky ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. K otázke riešenej v predchádzajúcom odseku platí, že nezodpovedá ústavnokonformnému výkladu zákona použitie prechodného ustanovenia, ktoré prislúcha k určitej zákonnej zmene (s konkrétnym momentom nadobudnutia účinnosti), aj vo vzťahu k následnej novelizácii dotknutého zákona (s neskôr nadobudnutou účinnosťou); taký postup by v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy neprípustne prekračoval vôľu zákonodarcu [čl. 72, čl. 86 písm. a) ústavy], ktorá je pri riešení intertemporálnych otázok vyjadrená štandardným a zrozumiteľným spôsobom. Preto nemôže byť § 438j Trestného zákona (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. mája 2022) použité vo vzťahu k zmenám Trestného zákona účinným od 6. augusta 2024 (tých sa týka prechodné ustanovenie § 438k Trestného zákona).

23. Pokiaľ ide o § 438k ods. 7 Trestného zákona (druhá rovina argumentácie), ako už bolo vysvetlené v odseku 13 tohto odôvodnenia, z novelizácie Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. vyplynula povinnosť súdu preskúmať skoršie právoplatné rozhodnutia, avšak iba vo vzťahu k činu, ktorý už podľa novelizovaného znenia Trestného zákona nie je trestným činom, čo nebol prípad sťažovateľa. Tým je vo vzťahu k dotknutej námietke založená jej zjavná neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, ktorá by bola dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti, ak by bol sťažovateľ právne zastúpený.

24. K otázke riešenej v predchádzajúcom odseku platí, že z rovnakých dôvodov ako v odseku 22 (neprípustné prekročenie vôle zákonodarcu v kontexte čl. 2 ods. 2 ústavy) nezodpovedá ústavnokonformnému výkladu zákona použitie ustanovenia § 438k ods. 7 Trestného zákona (ktoré je procesne vykonávané postupom podľa § 405a a § 405b Trestného poriadku) nielen vo vzťahu k situácii, v ktorej podľa znenia Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 by už dotknutý skutok nebolo možné posúdiť ako trestný čin, ale aj v prípade, ak ide o zmiernenie prísnosti trestnosti činu (znížením trestnej sadzby), avšak pri posúditel'nosti skutku aj naďalej ako trestného činu.

25. Je vhodné uviesť, že námietky (právne nezastúpeného) sťažovateľa sú napriek ich zdanlivo právne formulovanému zneniu evidentne neopodstatnené, a to pokiaľ ide o podstatu a dôvody obnovy konania v kontexte § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, ako aj vo vzťahu k príslušným intertemporálnym súvislostiam. Je vecou úplne stabilizovanej rozhodovacej praxe (aj ústavného súdu), že dôvodom obnovy konania je len pokrytie pre právoplatne odsúdeného relevantných ustanovení Trestného zákona derogačným nálezom ústavného súdu, čomu zodpovedá aj výslovné znenie zákona. Polemika o možnosti použiť neskoršie, pre páchatel'a priaznivejšie znenie Trestného zákona, ak bolo zmenené až po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, môže byť vyvolaná, ale len vo sfére pôsobnosti európskeho práva, ani v takom prípade však nie vo vzťahu k návrhu na obnovu konania (ako už bolo vysvetlené). Použitie prechodného ustanovenia ku skôr účinnej novelizácii Trestného zákona aj vo vzťahu k neskoršej zákonnej zmene je interpretačne excesívne, mimo vôle zákonodarcu a účelovo v prospech sťažovateľa, pričom samotné „preuloženie“ trestov podľa § 438j Trestného zákona je mimoriadnym dobrodením nad rámec čl. 50 ods. 6 ústavy (aj sťažovateľ naznačuje možný ústavný nesúlad, ktorý však nebol predmetom posudzovania ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov). Naostatok uvedené v zásade platí aj o § 438k ods. 7 Trestného zákona [v kontexte § 405 písm. a) až d) Trestného poriadku], pričom (napriek tomu, že ide o chronologicky správne použité prechodné ustanovenie) je zrejmé, že v tomto prípade ide výlučne o prípad týkajúci sa zániku, nielen zmiernenia trestnosti činu.

Výkladová extenzia by bola aj v tomto prípade vo vzťahu k sťažovateľovi veľkorysá, avšak výrazne sa vymykajúca z rámca znenia a účelu dotknutých ustanovení.

26. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ústavný súd môže rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ak sú súčasne kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019, IV. ÚS 67/2023, IV. ÚS 408/2023, IV. ÚS 431/2024).

27. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

28. Vzhľadom na skôr uvedené okolnosti je zřejmé, že sťažovateľ si *a priori* bezúspešne uplatňuje nárok na ochranu ústavnosti podaním ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a tento nedostatok nie je odstrániteľný ani prostredníctvom právneho zástupcu. V dôsledku toho ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel (výrok 1 tohto uznesenia).

29. Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, keďže s nevyhovením žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu také rozhodnutie zákon obligatórne spája (výrok 2 tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu